

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Riktlinje för lekplatser

Beslutad av:	Kommunfullmäktige, 2025-03-18 § 40
Diarienummer:	KS 00269-2022
Dokumenttyp:	Riktlinje
Dokument-ID:	
Version:	1
Kontaktperson:	Jonathan Hagnestad
Berörd verksamhet:	Teknisk förvaltning, Kultur- och fritidsförvaltning
Giltig från:	2025-03-18
Giltig till:	Tillsvidare
Antal sidor:	6

1. Inledning

Rika och varierade lekplatser och lekmiljöer stimulerar till ett brett spektrum av lek och är av stort samhällsintresse, det är även en fråga som engagerar många medborgare. Barns utveckling påverkas av vilka förutsättningar de har för att leka fritt, och leken i sin tur påverkas av barns uppväxtmiljö.

En kommungemensam nivå på dessa offentliga platser är viktig inte minst utifrån ett likställighetsperspektiv, då leken i närområdet ofta är den vanligaste. Östersunds kommun växer och med det följer ett förtätningsarbete, med exploatering av gröna ytor, investeringar i bostäder samt ny och befintlig infrastruktur. I byggandet av det goda livet i kommunen är attraktiva miljöer för barn att leka i en viktig del.

2. Syfte

Det finns ett behov av ett styrdokument som beskriver kommunens hållning gällande tillgång och kvalitet; vad som styr var kommunens offentliga lekplatser och lekmiljöer ska ligga samt vad de ska innehålla. Frågor som enligt den kommunövergripande dokumentstrukturen ska hanteras av en riktlinje.

3. Avgränsningar

Riktlinjen avser de lekmiljöer på offentlig plats som Östersunds kommun förvaltar. För att erhålla en god spridning och variation av lekplatser måste kommunen där så är motiverat, ta hänsyn till var lekplatser på annan mark (exempelvis kvartersmark) är förlagda. Som regel gäller dock att bostadsrättsföreningars och skolors/förskolors lekplatser, inte ska tas med i beräkningen gällande kommunens ansvar att tillgodose lekmiljöer för allmänheten. Detta beror på skillnader i ägandeform och ansvarsfördelning både internt inom kommunen och gentemot det allmänna, samt under vilka tider platserna är tillgängliga.

Inom riktlinjen hanteras frågor om lekplatsers och lekmiljöers roll vid detaljplanering, efterföljande exploatering, samt dess utveckling och drift.

4. Ställningstaganden

4.1. Östersunds kommun värderar tillgången till och kvaliteten på lekplatser och lekmiljöer mycket högt. För att lekplatser och lekmiljöer ska ge så stor nytta som möjligt för både besökare och boende, kommunicerar kommunen tydligt ut innehållet och placeringen av dessa.

Områden för lekplatser och lekmiljöer ska vara en del av samhällsbyggandet, där dess höga värden för en långsiktigt hållbar utbyggnad av kommunen tas i beaktande vid planläggning. I detta arbete jobbar kommunen för lekplatser och lekmiljöer som är tillgängliga för alla. Varierande lekplatser och lekmiljöer är en viktig del av ett geografiskt områdes möjligheter att erbjuda alla medborgare ett gott liv, inte minst i att synliggöra barns plats i samhället. Lekmiljöer behöver också utformas så att de ger möjlighet till gemenskap och aktivitet över generationsgränserna. Ett långsiktigt förhållningssätt med planering, ständig utveckling, en god drift av platserna samt investeringar som samspekar med barnets bästa i första hand, är en självklar del av detta.

4.2. Östersunds kommun främjar på ett tydligt sätt synligheten av den samiska kulturen vid lekplatser och lekmiljöer.

Som samisk förvaltningskommun ska Östersunds kommun göra insatser i offentliga lekplatser och lekmiljöer och den samiska kulturen ges, där så är möjligt, en del av gestaltningen. Vilken storlek och dignitet en installation får beror på platsens förutsättningar, men ambitionen är att kulturen ska synas tydligt.

4.3. I Östersunds kommun finns en varierad, likvärdig och god tillgång på lekplatser och lekmiljöer, som är jämnt spridda över hela kommunen. Den likvärdiga tillgången följer områdets demografi, som utgår från fast boende, och tar hänsyn till områdets sammanvägda möjlighet att erbjuda lek. Vid avvägningar av placering och utbyggnad beaktas områdets socioekonomi.

För att uppnå detta delas Östersunds lekplatser och lekmiljöer in i olika typer, med olika innehåll och upptagningsområden. För kvarterslekplats och områdeslekmiljö är det upptagningsområde som anges nedan, det längsta godtagbara avståndet mellan bostad och lekplats eller lekmiljö. Med upptagningsområde menas avstånd från bostaden utan betydande barriärer som stora vägar, järnväg eller liknande.

- Kvarterslekplats – Den enklaste formen av lekplats med ett antal lekredskap, prefabricerade eller platsbyggda. En kvarterslekplats har ett upptagningsområde inom 300–400 meter. Betydande barriärer minskar upptagningsområdet avsevärt
- Områdeslekmiljöer - Storleksmässigt klassas dessa som små- eller medelstora, är vanligtvis förlagda i parker och innehåller olika typer av redskap samt någon form av öppen aktivitetsyta. Målgrupp varierar beroende på platsens specifika förutsättningar, men en strävan är att både yngre och något äldre barn ska finna ett värde av att vistas i dessa miljöer. Målet är att det ska vara möjligt för barn att besöka platsen på egen hand, vilket till stor del är beroende på områdets upplevda trygghet, tillgänglighet och eventuella barriärer. En områdeslekmiljö har ett upptagningsområde inom 400–700 meter. Betydande barriärer minskar upptagningsområdet avsevärt
- Utflyktslekmiljö - Dessa är kommunens största typ av lekplats och ska utformas med en sådan standard att de kan fungera som ett utflyktsmål, både för familjer och barngrupper. Dess design är olika på olika platser, de kan exempelvis ha olika teman eller särskilt attraktiva lekredskap och ska tilltala ett brett spann av åldrar. Tillgängligheten ska vara god och en del i tillgängligheten är att vid om- och nybyggnationer, sträva efter att erbjuda toaletter i närheten. Utflyktslekmiljöer ska vara väl spridda över kommunen och ska anläggas i områden, som är smidiga att nå utan tillgång till bil
- Naturlekplats – Utrustning i naturmiljö som kommunen sätter ut beroende på den specifika platsen. Utrustningens syfte är att bjuda in till lek på ett sätt som främjar barnets egen fantasi. Typen av lekredskap som sätts ut, signalerar på ett tydligt sätt att lek är dess primära syfte

- Lekotop - Östersunds kommun använder naturmaterial för att göra en plats mer attraktiv för lek, genom redskap eller anläggningar som utgår från och förstärker den kringliggande naturen. Dessa gröna inslag och användandet av naturmaterial, är åtråvärda på alla av kommunens övriga lekplatser och lekmiljöer.

4.4. Östersunds kommuns lekplatser och lekmiljöer ska ge alla barn tillgång till en spännande och stimulerande miljö, som främjar barns hälsa och utveckling. En viktig del av detta är att kommunen vid besiktningar av lekplatser och lekmiljöer, främjar användandet av balanserade riskbedömningar.

Ett visst mått av risktagande på kommunens offentliga lekplatser och lekmiljöer ska finnas för stimulans, intresse och utveckling. Att lekplatser och lekmiljöer kan bedömas utifrån balanserade riskbedömningar, utifrån vilka risker och värden som finns på platsen, är en viktig förutsättning för att erbjuda dessa platser. Eventuella risker som uppkommer vid besiktningar, bedömer kommunen ur ett helhetsperspektiv där lekvärde och potentiella risker hanteras på ett balanserat sätt.

5. Relaterade dokument

Bakgrundsrapport – Riktlinje för lekplatser och lekmiljöer